

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

เรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอโดยเต่า
เล่มที่ 5 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจ
ผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหล่ายแก้ว

ไอ้อมพร หาญสนามยุทธ : เรื่อง ภาพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม

คำนิยม

อำเภอคอยเต่า มีประวัติศาสตร์การก่อตั้งมายาวนาน มีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีสืบทอดรุ่นต่อรุ่น นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะก่อให้เกิดความรัก ความผูกพันและความภาคภูมิใจในสังคมของตนเอง แต่เนื่องจากปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รวมทั้งการรุกรทางวัฒนธรรมของตะวันตก ทำให้วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมถูกละเลยลดความสำคัญลงไป แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีบุคคลและกลุ่มบุคคลในพื้นที่พยายามอนุรักษ์ และจรรโลงสิ่งที่ดีงามที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้เพื่อสืบทอดให้เยาวชนรุ่นหลังได้รู้จักรากเหง้าของตนเอง ได้ดียิ่งขึ้น

ขอขอบคุณอาจารย์เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ ที่ได้ร่วมกับผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ศึกษาค้นคว้า และเรียนรู้สืบทอดเรื่องราวของการทอผ้าคอยเต่า เพื่อต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า ควรแก่การอนุรักษ์ สืบทอดไว้เป็นมรดกของสังคมคอยเต่าสืบไป และหวังว่าผลงานการศึกษา ค้นคว้าฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อเยาวชนและบุคคลทั่วไป ที่นำไปต่อยอดธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จในอนาคตต่อไป

(นายชัชวาลย์ ปัญญา)

นายอำเภอคอยเต่า

17 มิถุนายน 2557

คำนิยม

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ครูมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการสร้างความตระหนักรู้และเข้าใจให้กับนักเรียน ตลอดจนพัฒนาและปรับกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีความภูมิใจในเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า รายวิชา ธุรกิจขนาดเล็ก รหัสวิชา ง30206 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า และฝึกปฏิบัติจริง เห็นคุณค่าของงานอาชีพ ธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดการทอผ้า ซึ่งจะเป็พื้นฐานให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ประกอบเป็นอาชีพธุรกิจได้ นับว่าเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักเรียน

ขอขอบคุณ คุณครูเอื้อมพร หาญสนามยุทธ ที่ได้จัดทำเอกสารทางวิชาการที่มีคุณค่ายิ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะสร้างสรรค์ผลงานที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน และบุคคลทั่วไปที่สนใจศึกษาในเรื่อง อาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า ต่อไป

(นายนิคม เมฆะ)

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม

20 พฤษภาคม 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

คำนิยม

การเล่าขานประวัติของอำเภอคอยเต่า เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เยาวชนได้ทราบถึงรากเหง้าของตนเอง เป้าหมายสำคัญทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ในประวัติการต่อสู้ของชุมชน ย่อมจะทำให้เกิดความรักและผูกพันในวิถีชีวิตของชุมชน ความรักและห่วงใยในสิ่งที่บรรพบุรุษของตนเองได้สร้างสมความภาคภูมิใจถือเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตนเอง สามารถจะสัมผัสได้ องค์กรความรู้ที่ได้ก็จะยั่งยืน

การศึกษาเรื่องราวของผ้าทอโดยเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของชาวอำเภอคอยเต่า จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและชวนติดตาม งานทอผ้าถือเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งที่แสดงถึงวิถีชีวิตชุมชน ความละเอียดอ่อน ลวดลาย สะท้อนให้เห็นจิตใจที่งดงามของผู้ผลิตชิ้นงาน ขอชื่นชม ว่าที่ ร.ต.หญิงเอี่ยมพร หาญสนามยุทธ ที่ได้รวบรวมเรื่องราวและสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียน เป็นการอนุรักษ์สืบทอดการทอผ้าของคอยเต่า ไว้เป็นมรดกของชาติต่อไป

(นายสาคร สมहनุน)

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม

20 กุมภาพันธ์ 2555

คำนำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอโดยเต่า รายวิชาธุรกิจขนาดเล็กรหัสวิชา 330206 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติจริง เห็นคุณค่าของงานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอโดยเต่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดการทอผ้า ซึ่งจะเป็พื้นฐานให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบเป็นอาชีพธุรกิจได้

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอโดยเต่า ใ้จัดทำทั้งหมด 8 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 เรื่อง ประวัติโดยเต่าเล่าสู่ความเป็นมาผ้าทอ

เล่มที่ 2 เรื่อง วัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ในการทอผ้า

เล่มที่ 3 เรื่อง เอกลักษณะและลวดลายผ้าทอ

เล่มที่ 4 เรื่อง ผลิตภัณฑ์ผ้าทอโดยเต่า

เล่มที่ 5 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

เล่มที่ 6 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแปลง 8

เล่มที่ 7 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าทอโดยเต่า

เล่มที่ 8 เรื่อง การจัดการธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอโดยเต่า

ข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานและบุคลากร ดังรายนามที่ปรากฏในท้ายเล่ม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอโดยเต่า เล่มที่ 5 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว เล่มนี้ จะอำนวยประโยชน์ต่อการเรียนรู้ แก่ครู อาจารย์ นักเรียน และผู้ที่สนใจ ขอขอบคุณ นายนิคม เมฆะ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม และนายสาคร สมहनุน ผู้อำนวยการโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/5 ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญ และวิทยากรท้องถิ่นเกี่ยวกับผ้าทอทุกท่าน ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี มา ณ โอกาสนี้

คำชี้แจง

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอโดยเต่า ใช้สำหรับเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ 4 การอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอโดยเต่า ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ 4 การอาชีพ ซึ่งมีแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 16 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6.2 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6.3 จำนวน 4 ชั่วโมง ในหนังสืออ่านเพิ่มเติม เล่มที่ 5 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว ประกอบด้วย คำนิยาม คำนำ คำชี้แจง สารบัญ สารบัญภาพประกอบ จุดประสงค์ ประโยชน์ที่จะได้รับ คำแนะนำสำหรับนักเรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ เนื้อเรื่อง เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ บรรณานุกรม ผู้ให้ข้อมูล และประวัติผู้เรียบเรียง

เอื้อมพร หาญสนามยุทธ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนิยาม	ก
คำนิยาม	ข
คำนิยาม	ค
คำนำ	ง
คำชี้แจง	จ
จุดประสงค์	ฉ
ประโยชน์ที่จะได้รับ	ณ
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	ด
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ต
แบบทดสอบก่อนเรียน	ถ
กระบวนการเรียนรู้การทอผ้ากะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว	1
แบบทดสอบหลังเรียน	68
บรรณานุกรม	72
ผู้ให้ข้อมูล	73
ประวัติผู้เรียบเรียง	74

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพที่ 1	ลักษณะการนั่งทอผ้าก็เอว 1
ภาพที่ 2	ยกไม้กระทบผ้า เพื่อทำให้เกิดช่องผ่าน 2
ภาพที่ 3	ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้า ยกไม้หน้าอกระยะ (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน 2
ภาพที่ 4	เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง 3
ภาพที่ 5	ผู้ทอเอนตัวไปข้างหลังดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรงๆ 3
ภาพที่ 6	ยกไม้กระทบผ้าตึงขึ้น 4
ภาพที่ 7	สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทางด้านซ้ายมือ 4
ภาพที่ 8	ผู้ทอเอนตัวไปข้างหลังดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ 5
ภาพที่ 9	ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้าเลื่อนกลุโฆและไม้หน้าอกระยะขึ้นลง 2 ครั้ง 5
ภาพที่ 10	สอดไม้กระทบผ้า 6
ภาพที่ 11	ผู้ทอเอนตัวไปข้างหลังดึงไม้กระทบผ้าลงมาเข้าหาตัว 6
ภาพที่ 12	ยกไม้กระทบผ้า 7
ภาพที่ 13	สอดด้ายพุ่ง ซึ่งอยู่ทางด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไปทางด้านขวา 7
ภาพที่ 14	ผู้ทอเอนตัวไปข้างหลังดึงไม้กระทบเข้าหาตัวเอง 8
ภาพที่ 15	จากนั้นวนกลับไปทอเหมือนกันในขั้นตอนที่ 2-13 8
ภาพที่ 16	เมื่อทอได้ประมาณ 1 นิ้ว 9
ภาพที่ 17	ยกไม้กระทบผ้า 9
ภาพที่ 18	นำไม้ไผ่ที่เหลาเป็นเส้นบางมาทาบผ้าทอด้านขวา 9
ภาพที่ 19	นำไม้ไผ่ที่เหลาเป็นเส้นบางมาทาบผ้าทอด้านซ้าย 10
ภาพที่ 20	ใช้กรรไกรตัดผ้าทอออกจากก็เอว 10
ภาพที่ 21	จะได้ลักษณะของผ้าทอที่สำเร็จแล้วดังรูป 10
ภาพที่ 22	นำผ้าที่ทอได้ตัดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน 11
ภาพที่ 23	ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ใช้ทำเป็นสายข้อม 11
ภาพที่ 24	ส่วนที่ 3 ใช้ทำเป็นตัวข้อม 11

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 25	นำสายข้อมและตัวข้อมมาเย็บติดกัน 12
ภาพที่ 26	ใช้ฝ้ายสีชมพูเย็บด้วยวิธีการเย็บแบบรูปตัว Z 12
ภาพที่ 27	รูปผลิตภัณฑ์ข้อมที่สำเร็จแล้ว 12
ภาพที่ 28	(1.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไป 13
ภาพที่ 29	(1.2) คล้องด้ายกันหลุด 13
ภาพที่ 30	(1.3) ดึงเส้นฝ้ายให้ตึง 14
ภาพที่ 31	(1.4) จะได้การจกขึ้นตอนที่ 1 ดังรูป 14
ภาพที่ 32	(1.5) ทำตามขั้น 1.1-1.3 ให้ครบทั้งแถว โดยเว้นช่วงห่างในแถว 14
ภาพที่ 33	(1.6) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน 15
ภาพที่ 34	(1.7) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง 15
ภาพที่ 35	(1.8) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรงๆ 15
ภาพที่ 36	(1.9) ยกไม้กระทบผ้าตึงขึ้น 16
ภาพที่ 37	(1.10) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทาง 16
ภาพที่ 38	(1.11) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรงๆ 16
ภาพที่ 39	(2.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไป 17
ภาพที่ 40	(2.2) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน 17
ภาพที่ 41	(2.3) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง 17
ภาพที่ 42	(2.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรงๆ 18
ภาพที่ 43	(2.5) ยกไม้กระทบผ้าตึงขึ้น 18
ภาพที่ 44	(2.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไปทางด้านขวามือ 18
ภาพที่ 45	(2.7) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรงๆ 19
ภาพที่ 46	(3.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไป 19
ภาพที่ 47	(3.2) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน 19
ภาพที่ 48	(3.3) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง 20

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 49	(3.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	20
ภาพที่ 50	(3.5) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	20
ภาพที่ 51	(3.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทางด้านซ้ายมือ	21
ภาพที่ 52	(3.7) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ	21
ภาพที่ 53	(4.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไป	21
ภาพที่ 54	(4.2) ยกไม้หน้าสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	22
ภาพที่ 55	(4.3) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง	22
ภาพที่ 56	(4.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	22
ภาพที่ 57	(4.5) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	23
ภาพที่ 58	(4.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไปทางด้านขวามือ	23
ภาพที่ 59	(4.7) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ	23
ภาพที่ 60	(5.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไปโดย	24
ภาพที่ 61	(5.2) ทำให้ครบทั้งแถว โดยเว้นช่วงห่างในแถว	24
ภาพที่ 62	(5.3) ยกไม้หน้าสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	25
ภาพที่ 63	(5.4) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง	25
ภาพที่ 64	(5.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	25
ภาพที่ 65	(5.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	26
ภาพที่ 66	(5.7) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทางด้านซ้ายมือ	26
ภาพที่ 67	(5.8) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ	26
ภาพที่ 68	(6.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไป	27
ภาพที่ 69	(6.2) ยกไม้หน้าสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	27
ภาพที่ 70	(6.3) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง	27
ภาพที่ 71	(6.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง	28
ภาพที่ 72	(6.5) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	28

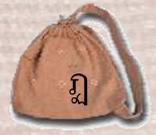
สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 73	(6.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไปทางด้านขวามือ	28
ภาพที่ 74	(6.7) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ	29
ภาพที่ 75	(7.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไป	29
ภาพที่ 76	(7.2) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	29
ภาพที่ 77	(7.3) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง	30
ภาพที่ 78	(7.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	30
ภาพที่ 79	(7.5) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	30
ภาพที่ 80	(7.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทางด้านซ้ายมือ	31
ภาพที่ 81	(7.7) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ	31
ภาพที่ 82	(8.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไป	31
ภาพที่ 83	(8.2) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	32
ภาพที่ 84	(8.3) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง	32
ภาพที่ 85	(8.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	32
ภาพที่ 86	(8.5) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	33
ภาพที่ 87	(8.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไปทางด้านขวามือ	33
ภาพที่ 88	(8.7) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ	33
ภาพที่ 89	(9.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไป	34
ภาพที่ 90	(9.2) คล้องด้ายกันหลุด	34
ภาพที่ 91	(9.3) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	34
ภาพที่ 92	(9.4) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง	35
ภาพที่ 93	(9.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	35
ภาพที่ 94	(9.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	35
ภาพที่ 95	(9.7) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทางด้านซ้ายมือ	36
ภาพที่ 96	(9.8) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ	36

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 97	จะได้ลายจกกากบาทที่จกสำเร็จแล้วที่อยู่ด้านนอก 36
ภาพที่ 98	จะได้ลายจกกากบาทที่จกสำเร็จแล้วที่อยู่ด้านใน 36
ภาพที่ 99	ด้ายที่ใช้สำหรับการจกจะใช้ด้าย 3 เส้น รวมกัน 37
ภาพที่ 100	(1.1) ใช้นิ้วหัวแม่มือเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไป 37
ภาพที่ 101	(1.2) คล้องด้ายกันหลุด 37
ภาพที่ 102	จะได้ดังรูป 38
ภาพที่ 103	(1.3) ทำให้ครบทั้งแถว โดยเว้นช่วงห่างในแถว ประมาณ 36 เส้น 38
ภาพที่ 104	(1.4) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน 38
ภาพที่ 105	(1.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ 39
ภาพที่ 106	(1.6) ยกไม้กระทบผ้าดึงขึ้นสอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือ 39
ภาพที่ 107	(1.7) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ 39
ภาพที่ 108	(1.8) ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้าเลื่อนกลูโซ่และไม้หน่อสะยาขึ้นลง 40
ภาพที่ 109	(2.1) ใช้นิ้วหัวแม่มือเข้าไปในด้ายยืน 40
ภาพที่ 110	(2.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 2 40
ภาพที่ 111	(2.3) จะได้การจกลายปลาขึ้นตอนที่ 2 ดังรูป 41
ภาพที่ 112	(2.4) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน 41
ภาพที่ 113	(2.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ 41
ภาพที่ 114	(2.6) ยกไม้กระทบผ้าดึงขึ้นสอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านซ้ายมือ 42
ภาพที่ 115	(2.7) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ 42
ภาพที่ 116	(3.1) ใช้นิ้วหัวแม่มือเข้าไปในด้ายยืน 42
ภาพที่ 117	(3.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 43
ภาพที่ 118	(3.3) จะได้การจกลายปลาขึ้นตอนที่ 3 ดังรูป 43
ภาพที่ 119	(3.4) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน 43
ภาพที่ 120	(3.5) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง 44

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 121 (3.6) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	44
ภาพที่ 122 (3.7) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	44
ภาพที่ 123 (3.8) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทาง	45
ภาพที่ 124 (3.9) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ	45
ภาพที่ 125 (3.10) ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้า เลื่อนกลุ่โซ่และไม้หน่อสะยา	45
ภาพที่ 126 (4.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน	46
ภาพที่ 127 (4.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย ขึ้น 1 เว้น 2 ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1	46
ภาพที่ 128 (4.3) จะได้การจกกลายปลาขึ้นตอนที่ 4 ดังรูป	46
ภาพที่ 129 (4.4) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	47
ภาพที่ 130 (4.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	47
ภาพที่ 131 (4.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	47
ภาพที่ 132 (4.7) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้นสอดด้ายพุ่งเริ่มจาก	48
ภาพที่ 133 (4.8) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ	48
ภาพที่ 134 (5.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน	48
ภาพที่ 135 (5.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1	49
ภาพที่ 136 (5.3) จะได้การจกกลายปลาครึ่งตัว ดังรูป	49
ภาพที่ 137 (5.4) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	49
ภาพที่ 138 (5.5) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง	50
ภาพที่ 139 (5.6) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	50
ภาพที่ 140 (5.7) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	50
ภาพที่ 141 (5.8) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทาง	51
ภาพที่ 142 (5.9) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ	51
ภาพที่ 143 (5.10) ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้าเลื่อนกลุ่โซ่และไม้หน่อสะยา	51
ภาพที่ 144 (6.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน	52

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 145 (6.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย ขึ้น 1 เว้น 2 ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1	52
ภาพที่ 146 (6.3) จะได้การจกกลายปลาขึ้นตอนที่ 6 ดังรูป	52
ภาพที่ 147 (6.4) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	53
ภาพที่ 148 (6.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	53
ภาพที่ 149 (6.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	53
ภาพที่ 150 (6.7) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไปทาง	54
ภาพที่ 151 (6.8) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ	54
ภาพที่ 152 (7.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน	54
ภาพที่ 153 (7.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1	55
ภาพที่ 154 (7.3) จะได้การจกกลายปลาขึ้นตอนที่ 7 ดังรูป	55
ภาพที่ 155 (7.4) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	55
ภาพที่ 156 (7.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	56
ภาพที่ 157 (7.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	56
ภาพที่ 158 (7.7) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทางด้านซ้ายมือ	56
ภาพที่ 159 (7.8) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	57
ภาพที่ 160 (7.9) ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้าเลื่อนกลูโซ่และไม้หน่อสะยาขึ้นลง	57
ภาพที่ 161 (8.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน	57
ภาพที่ 162 (8.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 2	58
ภาพที่ 163 (8.3) จะได้การจกกลายปลาขึ้นตอนที่ 8 ดังรูป	58
ภาพที่ 164 (8.4) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	58
ภาพที่ 165 (8.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	59
ภาพที่ 166 (8.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	59
ภาพที่ 167 (8.7) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไปทางด้านขวามือ	59
ภาพที่ 168 (8.8) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	60

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 169 (9.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายอื่น	60
ภาพที่ 170 (9.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย ขึ้น 1 เว้น 3 ขึ้น 1	60
ภาพที่ 171 (9.3) คล้องด้ายกันหลุด	61
ภาพที่ 172 (9.4) จะได้รับการจกลายปลา 1 ตัว ดังรูป	61
ภาพที่ 173 (9.5) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน	61
ภาพที่ 174 (9.6) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	62
ภาพที่ 175 (9.7) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น	62
ภาพที่ 176 (9.8) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทางด้านซ้ายมือ	62
ภาพที่ 177 (9.9) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ	63
ภาพที่ 178 (9.10) ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้าเลื่อนกลุโษและไม้หน่อสะยา	63
ภาพที่ 179 จะได้ลายจกปลาที่จกสำเร็จแล้วที่อยู่ด้านใน ดังรูป	63
ภาพที่ 180 ผ้าทอกะเหรี่ยงลายธรรมดา ผ้าทอจกลายกากบาทและลายปลา	64
ภาพที่ 181 นำผ้าที่ทอแล้วมาตัดแบ่งออกเป็น 2 ส่วน	64
ภาพที่ 182 ส่วนที่ 1 ที่ทอจกด้วยลายกากบาทและลายปลา	65
ภาพที่ 183 ส่วนที่ 2 ที่ทอด้วยลายธรรมดา	65
ภาพที่ 184 นำส่วนที่ 1 ที่ทอจกด้วยลายกากบาทและลายปลามาทำเป็นตัวกระเป๋	65
ภาพที่ 185 นำส่วนที่ 2 ที่ทอด้วยลายธรรมดามาทำเป็นสายกระเป๋	66
ภาพที่ 186 นำส่วนที่ 2 ที่ทอด้วยลายธรรมดามาตัดแบ่งออกอีกครั้งหนึ่ง	66
ภาพที่ 187 จะได้ส่วนที่ 2 อีก 2 ผืน	66
ภาพที่ 188 นำส่วนที่ 2 อีก 2 ผืนมาพับแล้วเย็บเป็นสายกระเป๋	66
ภาพที่ 189 นำสายกระเป๋มาเย็บติดกับตัวกระเป๋	67
ภาพที่ 190 โดยเย็บติดให้ครบทั้ง 2 ด้าน	67
ภาพที่ 191 จะได้กระเป๋ที่สำเร็จแล้วดังรูป	67

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี เล่มที่ 5 เรื่อง **กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว**
2. นักเรียนรู้และเข้าใจถึงเรื่อง กระบวนการเรียนรู้การทอผ้ากะเหรี่ยงลายธรรมดา การทอจกผ้ากะเหรี่ยงลายกากบาท และการทอจกผ้ากะเหรี่ยงลายปลา
3. เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระการเรียนรู้ที่ 1 **การดำรงชีวิตและครอบครัว และ สาระที่ 4 การอาชีพ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**
4. เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสูงขึ้น
2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กระบวนการเรียนรู้การทอผ้ากะเหรี่ยงลายธรรมดา การทอจกผ้ากะเหรี่ยงลายกาบบาท และการทอจกผ้ากะเหรี่ยงลายปลา
3. นักเรียนมีความสุขในการทำกิจกรรม
4. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
5. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ นำความรู้และทักษะการทำงานไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

- 1.นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
- 2.นักเรียนศึกษาจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม เล่มที่ 5 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว
- 3.นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
- 4.ข้อควรจำและพึงปฏิบัติ นักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่เปิดดูหนังสืออ่านเพิ่มเติมในขณะที่ทำแบบทดสอบ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1

เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะ การแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 2.1

เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรฐาน ง 3.1

เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหาการทำงานและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

สาระที่ 4 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 4.1

เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

แบบทดสอบก่อนเรียน เล่มที่ 5 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์
ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว สาระที่ 4 การอาชีพ
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง ข้อสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ ให้นักเรียนเลือกกากบาท (X) ทับข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียง
ข้อเดียว ข้อละ 1 คะแนน รวม 10 คะแนน เวลาสอบ 10 นาที

- ขั้นตอนใดของการทอจากผ้ากะเหรี่ยงลายปลา ที่จะเห็นลายปลาครึ่งตัว
  - ขั้นตอนที่ 4
  - ขั้นตอนที่ 5
  - ขั้นตอนที่ 6
  - ขั้นตอนที่ 7
- ขั้นตอนที่ 1 ของการทอจากผ้ากะเหรี่ยงลายปลา มีวิธีการสอดด้ายที่จกอย่างไร
  - ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1 เว้น 3 ขึ้น 1
  - ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 2
  - ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1 เว้น 2 ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1
  - ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1
- การใช้ด้ายสอด ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 2 อยู่ในขั้นตอนใดของการทอจากผ้ากะเหรี่ยงลายปลา
  - ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 9
  - ขั้นตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 8
  - ขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนที่ 7
  - ขั้นตอนที่ 4 และขั้นตอนที่ 6
- ขั้นตอนที่ 1 ของการทอจากผ้ากะเหรี่ยงลายกาบาท มีวิธีการสอดด้ายที่จกอย่างไร
  - ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1
  - ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 3
  - ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 1
  - ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 2

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านห้วยแก้ว

จากรูปที่กำหนดให้ ใช้ตอบคำถามข้อที่ 5-9

รูปที่ 1

รูปที่ 2

รูปที่ 3

รูปที่ 4

รูปที่ 5

รูปที่ 6

5. ข้อใดเป็นลักษณะการสอดด้ายพุ่ง
  - ก. รูปที่ 1
  - ข. รูปที่ 2
  - ค. รูปที่ 3
  - ง. รูปที่ 4
6. ข้อใดเป็นลักษณะการยกไม้หน้าสะยา
  - ก. รูปที่ 1
  - ข. รูปที่ 2
  - ค. รูปที่ 3
  - ง. รูปที่ 4
7. ข้อใดเป็นการดึงไม้กระทบเข้าหาตัว
  - ก. รูปที่ 1
  - ข. รูปที่ 2
  - ค. รูปที่ 3
  - ง. รูปที่ 4
8. ข้อใดเป็นลักษณะสอดไม้กระทบ
  - ก. รูปที่ 2
  - ข. รูปที่ 3
  - ค. รูปที่ 4
  - ง. รูปที่ 5
9. ข้อใดเป็นลักษณะการยกไม้กระทบ (นางแม่)
  - ก. รูปที่ 3
  - ข. รูปที่ 4
  - ค. รูปที่ 5
  - ง. รูปที่ 6

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ข้อมูลนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 10

1. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 3
  2. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 2
  3. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 1
  4. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1
  5. ยกไม้กระทบ (นางแม่)
  6. สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทางด้านซ้ายมือ แล้วดึง ไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ
  7. ยกไม้หน่อสะยา เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ
10. ข้อใดเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทอจากผ้ากะเหรี่ยงลายกากบาท
- ก. 4,6,7,5
  - ข. 3,6,7,5
  - ค. 1,7,5,6
  - ง. 2,7,6,5

กระบวนการเรียนรู้การทอผ้ากะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

หลังจากขึ้นเครื่องทอเสร็จแล้ว นำเครื่องทอทางด้านไม้เรียงผ้าไปผูกติดกับฝาบ้าน หรือเสา เบริ่งบ้าน โดยให้ระดับความสูงประมาณระดับศีรษะของผู้ทอ ขณะที่นั่งเหยียดขาราบกับพื้น ส่วน ด้านไม้พันผ้าให้นำแผ่นหนังหรือแผ่นผ้ามาอ้อมรอบเอาด้านหลังของผู้ทอและผู้เรียงหัวท้ายกับปลาย ทั้งสองของไม้พันผ้า พร้อมกับดึงเครื่องทอให้ตึงพอประมาณ¹ เวลาทอผู้ทอสามารถจะโน้มตัวไป ข้างหน้า หรือข้างหลัง แล้วเหยียบไม้ที่ปลายเท้า เพื่อดึงด้ายเส้นยืนให้ตึงหรือหย่อนได้ตามต้องการ²

ภาพที่ 1 ลักษณะการนั่งทอผ้าที่ผูกเอา

ที่มา: เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

¹ อัจฉรา สโรบล, ภูมิปัญญาสิ่งทอคอยเต่ากับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวล้านนาใต้ (เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549), หน้า 49.

² สาวิตรี สุวรรณสถิต, “ศิลปะการทอผ้าไทย”, สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 21 (2546) : 104.

2

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

การทอผ้ากะเหรี่ยงลายธรรมดา

การทอลายธรรมดาหรือทอลายขัด คือเป็นการทอลายธรรมดา¹ โดยการสอดด้ายขวางเข้าไประหว่างด้ายยืนซึ่งแยกสลับกันขึ้น 1 ลง 1 หรือ ขึ้น 2 ลง 2 ตามจำนวนเส้นด้ายที่เรียง เมื่อขึ้นเครื่องทอ ผ้าที่ทอได้นั้นจะมีสีเดียวกันตลอดทั้งผืน เนื้อผ้าจะเรียบสม่ำเสมอ²
ขั้นตอนการทอผ้ากะเหรี่ยงลายธรรมดา³

ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 2 ยกไม้กระทบผ้าเพื่อทำให้เกิดช่องผ่าน

ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 3 ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้า

ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่)

ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

¹ นิตพร ลาดปลาละ “อาชีพทอผ้า ภูมิศึกษา กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงสะกอของหมู่บ้านพะมอลอ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน”, วิทยานพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่). 2550, หน้า 20.

² สุนทร เกตุอินทร์ “โครงสร้างลวดลายผ้าทอกะเหรี่ยง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี”, วิทยานพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่). 2545, หน้า 153.

³ สัมภาษณ์ นางจันทร์ ปู่เดือน, 18 ตุลาคม 2553. ที่บ้านเลขที่ 176 หมู่ที่ 3 ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 4 เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง

ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 5 ผู้ทอเอนตัวไปข้างหลังดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

4

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ขั้นตอนที่ 5

ภาพที่ 6 ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น

ขั้นตอนที่ 6

ภาพที่ 7 สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทางด้านซ้ายมือ
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ขั้นตอนที่ 7

ภาพที่ 8 ผู้ทอเอนตัวไปข้างหลังดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ

ขั้นตอนที่ 8

ภาพที่ 9 ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้าเลื่อนกลุ่โซ่และไม้หน่อสะยาขึ้นลง 2 ครั้งเพื่อให้เกิดช่องผ่าน
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ.2554

6

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ขั้นตอนที่ 9

ภาพที่ 10 สอดไม้กระทบผ้า

ขั้นตอนที่ 10

ภาพที่ 11 ผู้ทอเอนตัวไปข้างหลังดึงไม้กระทบผ้าลงมาเข้าหาตัว
ที่มา: เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ขั้นตอนที่ 11

ภาพที่ 12 ยกไม้กระทบผ้า

ขั้นตอนที่ 12

ภาพที่ 13 สอดด้ายพุ่ง ซึ่งอยู่ทางด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไปทางด้านขวา
ที่มา : เอื้อมพร หาญสนามยุทธ. 2554

8

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ขั้นตอนที่ 13

ภาพที่ 14 ผู้ทอเอนตัวไปข้างหลังดึงไม้กระทบเข้าหาตัวเอง

ขั้นตอนที่ 14

ภาพที่ 15 จากนั้นวนกลับไปทอเหมือนกันในขั้นตอนที่ 2-13 ทำหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะได้ความยาวของผ้าทอที่ต้องการ

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 16 เมื่อทอได้ประมาณ 1 นิ้ว
ต้องเอาไม้กั้นผ้าไว้ เพื่อให้
ผ้าไม่หด

ภาพที่ 17 ยกไม้กระทบผ้า

ภาพที่ 18 นำไม้ไผ่ที่เหลาเป็นเส้นบาง
มาทาบผ้าทอด้านขวาเพื่อ
ที่จะใช้ทำเป็นพู่ของย่าม
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

10

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 19 นำไม้ไผ่ที่เหลาเป็นเส้นบาง
มาทาบผ้าทอด้านซ้าย เพื่อ
ที่จะใช้ทำเป็นฟุ้งของย่าม

ภาพที่ 20 ใช้กรรไกรตัดผ้าทอออก
จากกี่เอว

ภาพที่ 21 จะได้ลักษณะของผ้าทอ
ที่สำเร็จแล้วดังรูป
ที่มา: เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 22 นำผ้าที่ทอได้ตัดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ภาพที่ 23 ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2

ใช้ทำเป็นสายข้อม

ที่มา: เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 24 ส่วนที่ 3

ใช้ทำเป็นตัวข้อม

ที่มา: เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

12

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 25 นำสายข้อมและตัวข้อม
มาเย็บติดกัน

ภาพที่ 26 ใช้ฝ้ายสีชมพูเย็บด้วยวิธีการ
เย็บแบบรูปตัว Z

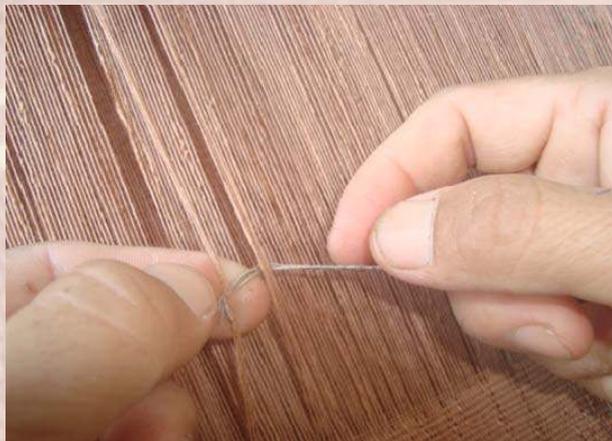
ภาพที่ 27 รูปผลิตภัณฑ์ข้อมที่สำเร็จแล้ว
ที่มา : เอื้อมพร หาญสนามยุทธ. 2554

การทอจกผ้ากะเหรี่ยงลายกากบาท

การทอจกจัดเป็นเทคนิคการทอที่ยากที่สุดของชนเผ่ากะเหรี่ยง ซึ่งเป็นเส้นพุ่งพิเศษที่สร้างลวดลายควบคู่กันไปในขณะที่ทอ ด้วยการใช้นิ้วส้วงเข้าไปในด้ายยืนแล้วเอาด้ายสีต่าง ๆ แทรกเข้าไปในขณะที่ทอสลับกับการสอดด้ายพุ่ง เมื่อทอเป็นผืนแล้วด้ายที่แทรกเข้าไปนั้นจะปรากฏเป็นลวดลายบนบนผืนผ้า¹

ขั้นตอนการทอจกลายกากบาท¹

ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 28 (1.1) ใช้นิ้วส้วงเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไปโดย ขึ้น 2 เว้น 3

ภาพที่ 29 (1.2) คล้องด้ายกันหลุดที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ.

¹ ฤชอร แซ่โกย “อาชีพการทอผ้าที่เอาของชนเผ่ากะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน”, วิทยานพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่). 2544, หน้า 41.

² สัมภาษณ์ นางพัชรินทร์ โบริ, 8 มกราคม 2554. ที่บ้านเลขที่ 97/2 หมู่ที่ 3 ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

14

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 30 (1.3) ดึงเส้นฝ้ายให้ตึง

ภาพที่ 31 (1.4) จะได้การจกชั้นตอนที่ 1
ตั้งรูป

ภาพที่ 32 (1.5) ทำตามขั้น 1.1-1.3
ให้ครบทั้งแถว โดยเว้นช่วง
ห่างในแถว ประมาณ 36
เส้นตั้งรูป

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 33 (1.6) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่อง

ภาพ 34 (1.7) เอาไม้กระทบผ้าสอด
ผ่านช่อง

ภาพที่ 35 (1.8) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรงๆ
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

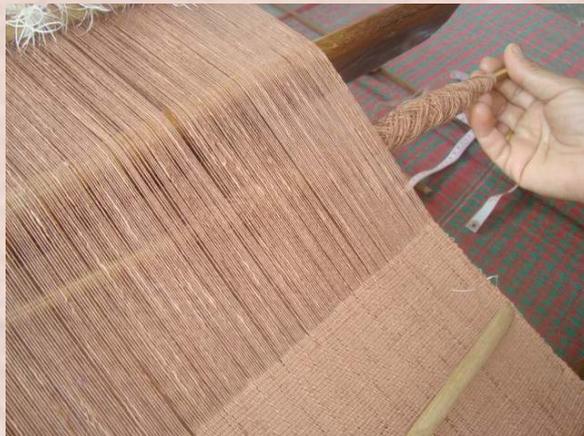
16

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 36 (1.9) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น

ภาพที่ 37 (1.10) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านขวามือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านซ้ายมือ

ภาพที่ 38 (1.11) ดึงไม้กระทบเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ที่มา : เอื้อมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 39 (2.1) ใช้นิ้วลึงเข้าไปใน
ด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอด
เข้าไปโดย ขึ้น 2 เว้น 2
ให้ครบทั้งแถว โดยเว้น
ช่วงห่างในแถว ประมาณ
36 เส้นดังรูป

ภาพที่ 40 (2.2) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิด
ช่องผ่าน

ภาพที่ 41 (2.3) เอาไม้กระทบผ้าสอด
ผ่านช่อง
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

18

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 42 (2.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 43 (2.5) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น

ภาพที่ 44 (2.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านขวามือ

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 45 (2.7) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ

ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 46 (3.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไปโดย จิ้น 2 เว้น 1 ให้ครบทั้งแถว โดยเว้นช่วงห่างในแถว ประมาณ 36 เส้น

ภาพที่ 47 (3.2) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่) จิ้นจะเกิดช่องผ่าน

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

20

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพ 48 (3.3) เอาไม้กระทบผ้าสอด
ผ่านช่อง

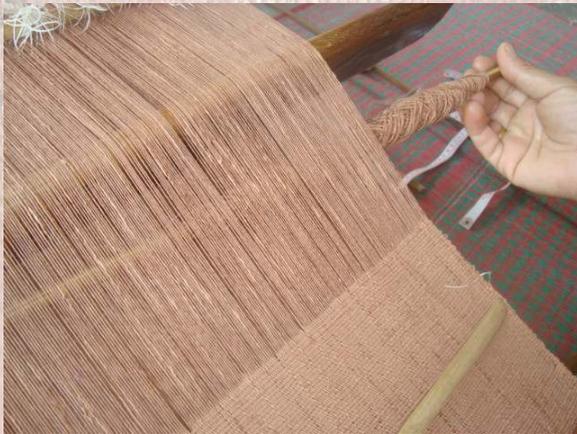

ภาพที่ 49 (3.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 50 (3.5) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 51 (3.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านขวามือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านซ้ายมือ

ภาพที่ 52 (3.7) คึงไม้กระทบเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 53 (4.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปใน
ด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้า
ไปโดย ขึ้น 2 เว้น 2 ให้ครบ
ทั้งแถว โดยเว้นช่วงห่าง
ในแถว ประมาณ 36 เส้น
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

22

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 54 (4.2) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน

ภาพที่ 55 (4.3) เอาไม้กระทบผ้าสอด
ผ่านช่อง

ภาพที่ 56 (4.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

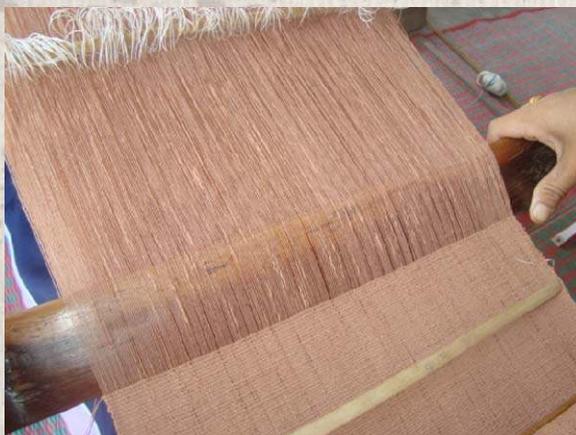

ภาพที่ 57 (4.5) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น

ภาพที่ 58 (4.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไปทางด้านขวามือ

ภาพที่ 59 (4.7) คึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

24

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ขั้นตอนที่ 5

ภาพที่ 60 (5.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปใน
ด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้าไป
โดย ขึ้น 1

ภาพที่ 61 (5.2) ทำให้ครบทั้งแถวโดยเว้น
ช่วงห่างในแถว ประมาณ 36 เส้น
ตั้งรูป

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 62 (5.3) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิด
ช่องผ่าน

ภาพ 63 (5.4) เอาไม้กระทบผ้า
สอดผ่านช่อง

ภาพที่ 64 (5.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัว
แรงๆ
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

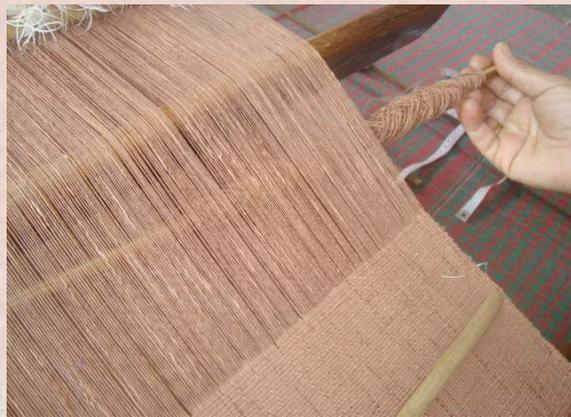
26

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 65 (5.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น

ภาพที่ 66 (5.7) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านขวามือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านซ้ายมือ

ภาพที่ 67 (5.8) ดึงไม้กระทบเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ขั้นตอนที่ 6

ภาพที่ 68 (6.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปใน
ด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้า
ไปโดยขึ้น 2 เว้น 2 ให้
ครบทั้งแถว โดยเว้นช่วง
ห่างในแถว ประมาณ 36
เส้นดังรูป

ภาพที่ 69 (6.2) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิด
ช่องผ่าน

ภาพที่ 70 (6.3) เอาไม้กระทบผ้าสอด
ผ่านช่อง
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

28

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 71 (6.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 72 (6.5) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น

ภาพที่ 73 (6.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านขวามือ
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 74 (6.7) ดึงไม้กระทบเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ขั้นตอนที่ 7

ภาพที่ 75 (7.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปใน
ด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้า
ไปโดย ขึ้น 2 เว้น 1 ให้ครบ
ทั้งแถว โดยเว้นช่วงห่างใน
แถว ประมาณ 36 เส้น

ภาพที่ 76 (7.2) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิด
ช่องผ่าน

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

30

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพ 77 (7.3) เอาไม้กระทบผ้า
สอดผ่านช่อง

ภาพที่ 78 (7.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 79 (7.5) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น
ที่มา: เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 80 (7.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านขวามือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านซ้ายมือ

ภาพที่ 81 (7.7) คึงไม้กระทบเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ขั้นตอนที่ 8

ภาพที่ 82 (8.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปใน
ด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้า
ไปโดย ขึ้น 2 เว้น 2 ให้ครบ
ทั้งแถว โดยเว้นช่วงห่างใน
แถว ประมาณ 36 เส้น
คึงรูป

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

32

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 83 (8.2) ยกไม้หน่อสะยา(เขาใหญ่)

ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 84 (8.3) เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง

ภาพที่ 85 (8.4) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา

ตัวแรง ๆ

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 86 (8.5) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น

ภาพที่ 87 (8.6) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านขวามือ

ภาพที่ 88 (8.7) ดึงไม้กระทบเข้าหา
ตัวแรง ๆ
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

34

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ขั้นตอนที่ 9

ภาพที่ 89 (9.1) ใช้นิ้วชี้เข้าไปใน
ด้ายยืน แล้วเอาด้ายสอดเข้า
ไปโดย ขึ้น 2 เว้น 3

ภาพที่ 90 (9.2) คล้องด้ายกันหลุด

ภาพที่ 91 (9.3) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน
ที่มา: เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพ 92 (9.4) เอาไม้กระทบผ้า
สอดผ่านช่อง

ภาพที่ 93 (9.5) คึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 94 (9.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

36

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 95 (9.7) สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้าน
ขวามือสอดผ่านช่องไปทางด้าน
ซ้ายมือ

ภาพที่ 96 (9.8) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัวแรง ๆ

ภาพที่ 97 จะได้ลายจกกาบาทที่จกสำเร็จ
แล้วที่อยู่ด้านนอก
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 98 จะได้ลายจกกาบาทที่จกสำเร็จแล้ว
ที่อยู่ด้านใน
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

การทอจกฝ้ายกะเหรี่ยงลายปลา

การทอลายจก เป็นการทอผ้าเพื่อให้เกิดลวดลายต่าง ๆ โดยเพิ่มเส้นด้ายพุ่งสอดขึ้นลง โดยใช้ไม้หรือนิ้วสอดเส้นด้ายขึ้นแล้วสอดเส้นด้ายพุ่งเข้าไป ซึ่งจะทำให้เกิดลวดลายบางส่วนในเนื้อผ้าและสีในตำแหน่งที่ต้องการสามารถทำสลับสีลวดลายได้หลากหลาย¹

ขั้นตอนการทอจกลายปลา²

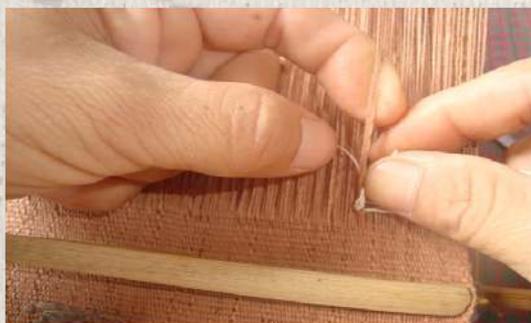
ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 99 ด้ายที่ใช้สำหรับการจกจะใช้ด้าย 3 เส้น รวมกัน

ภาพที่ 100 (1.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปใน ด้ายขึ้น แล้วเอาด้ายสอดเข้าไป โดย ขึ้น 1 เว้น 3 ขึ้น 1

ภาพที่ 101 (1.2) คล้องด้ายกันหลุด ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

¹ สาวิตรี สุวรรณสถิต, “ศิลปะการทอผ้าไทย”, สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 21 (2546) : 118.

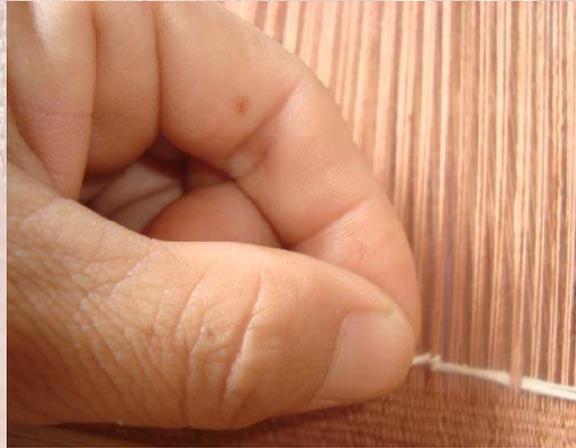
² สัมภาษณ์ นางพัชรินทร์ โบริ, 8 มกราคม 2554. ที่บ้านเลขที่ 97/2 หมู่ที่ 3 ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

38

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 102 จะได้ดังรูป

ภาพที่ 103 (1.3) ทำให้ครบทั้งแถว โดย
เว้นช่วงห่างในแถว ประมาณ
36 เส้นดังรูป

ภาพที่ 104 (1.4) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน
แล้วเอาไม้กระทบผ้าสอด
ผ่านช่อง

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 105 (1.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 106 (1.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น
สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านขวามือสอดผ่านช่อง
ไปทางด้านซ้ายมือ

ภาพที่ 107 (1.7) ดึงไม้กระทบเข้าหา
ตัวแรง ๆ
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

40

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 108 (1.8) ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้า
เลื่อนกลุ่ไ้และไม้หน่อสะยา
ขึ้นลง 2 ครั้งเพื่อให้เกิดช่องผ่าน

ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 109 (2.1) ใช้นิ้วชี้เข้าไปในด้ายยืน

ภาพที่ 110 (2.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย
ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 2

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 111 (2.3) จะได้การจกลายปลา
ขั้นตอนที่ 2 ดังรูป หลังจาก
นั้นทำให้ครบทั้งแถวโดยเว้น
ช่วงห่างในแถว ประมาณ 36
เส้น

ภาพที่ 112 (2.4) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิด
ช่องผ่าน แล้วเอา
ไม้กระทบผ้าสอด
ผ่านช่อง

ภาพที่ 113 (2.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

42

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 114 (2.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น
สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านซ้ายมือ
สอดผ่านช่องไปทางด้านขวามือ

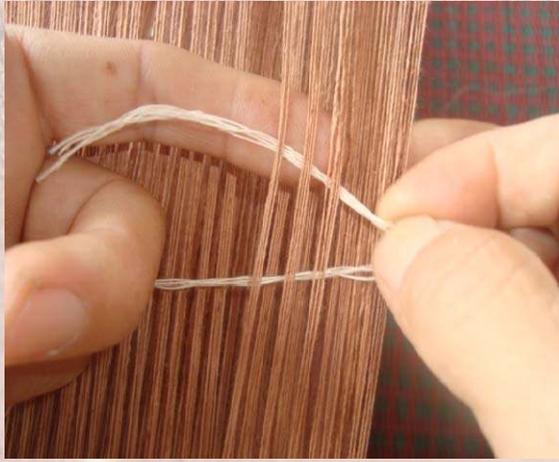
ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 115 (2.7) ดึงไม้กระทบเข้าหา
ตัวแรง ๆ

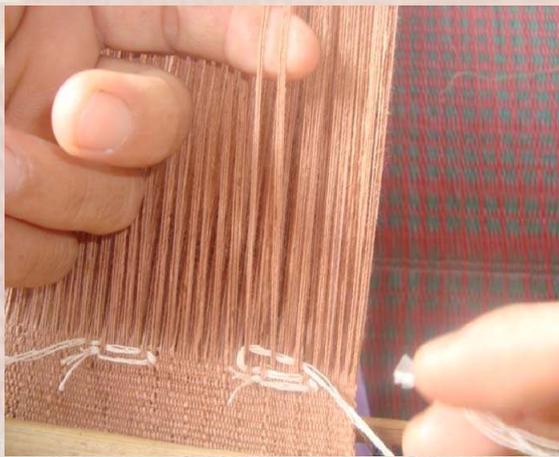

ภาพที่ 116 (3.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน
ที่มา: เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 117 (3.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย
ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 1
ขึ้น 1

ภาพที่ 118 (3.3) จะได้การจกปลายปลา
ขั้นตอนที่ 3 ดังรูป หลังจาก
นั้นทำให้ครบทั้งแถวโดยเว้น
ช่วงห่างในแถว ประมาณ
36 เส้น

ภาพที่ 119 (3.4) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิด
ช่องผ่าน
ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

44

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพ 120 (3.5) เอาไม้กระทบผ้า
สอดผ่านช่อง

ภาพที่ 121 (3.6) ดึงไม้กระทบผ้า
เข้าหาตัวแรง ๆ

ภาพที่ 122 (3.7) ยกไม้กระทบผ้า
ตั้งขึ้น

ที่มา: เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 123 (3.8) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านขวามือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านซ้ายมือ

ภาพที่ 124 (3.9) ดึงไม้กระทบเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 125 (3.10) ผู้ทอโน้มตัวไป
ข้างหน้า เลื่อนกลุ่และ
ไม้หน่อสะยาขึ้นลง 2 ครั้ง
เพื่อให้เกิดช่องผ่าน
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

46

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 126 (4.1) ใช้นิ้วชี้สอดเข้าไปใน
ด้ายยืน

ภาพที่ 127 (4.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย
ขึ้น 1 เว้น 2 ขึ้น 1 เว้น 1
ขึ้น 1

ภาพที่ 128 (4.3) จะได้การจกลายปลา
ขั้นตอนที่ 4 ดังรูป หลังจากนั้น
ทำให้ครบทั้งแถวโดยเว้นช่วง
ห่างในแถว ประมาณ 36 เส้น
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 129 (4.4) ยกไม้หน้าสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิด
ช่องผ่าน แล้วเอาไม้กระทบ
ผ้าสอด

ภาพที่ 130 (4.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 131 (4.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

48

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 132 (4.7) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น
สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านซ้ายมือ
สอดผ่านช่องไปทางด้านขวามือ

ขั้นตอนที่ 5

ภาพที่ 133 (4.8) ดึงไม้กระทบเข้าหาตัว
แรง ๆ

ภาพที่ 134 (5.1) ใช้นิ้วลึงเข้าไปในด้ายยืน
ที่มา: เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 135 (5.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย
ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 1
ขึ้น 1

ภาพที่ 136 (5.3) จะได้การจกลายปลา
ครึ่งตัว ดังรูป หลังจากนั้นทำ
ให้ครบทั้งแถวโดยเว้นช่วง
ห่างในแถว ประมาณ 36 เส้น

ภาพที่ 137 (5.4) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิด
ช่องผ่าน

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

50

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพ 138 (5.5) เอาไม้กระทบผ้า
สอดผ่านช่อง

ภาพที่ 139 (5.6) ดึงไม้กระทบผ้า
เข้าหาตัวแรง ๆ

ภาพที่ 140 (5.7) ยกไม้กระทบผ้า
ตั้งขึ้น

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 141 (5.8) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านขวามือสอดผ่านช่อง
ไปทางด้านซ้ายมือ

ภาพที่ 142 (5.9) ดึงไม้กระทบเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 143 (5.10) ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้า
เลื่อนกลุ่โซ่และไม้หน่อสะยา
ขึ้นลง 2 ครั้งเพื่อให้เกิด
ช่องผ่าน

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

52

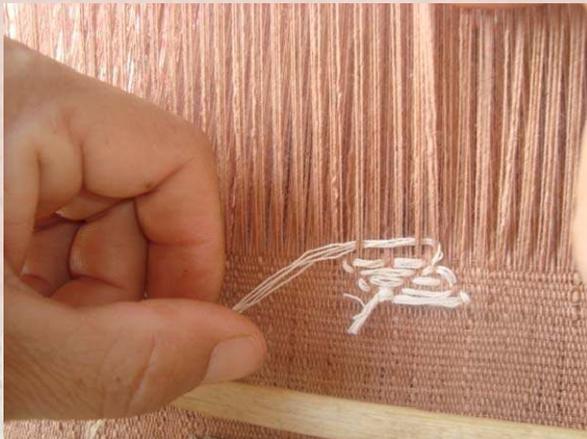
กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ขั้นตอนที่ 6

ภาพที่ 144 (6.1) ใช้นิ้วส้วงเข้าไปใน
ด้ายยืน

ภาพที่ 145 (6.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย
ขึ้น 1 เว้น 2 ขึ้น 1
เว้น 1 ขึ้น 1

ภาพที่ 146 (6.3) จะได้การจกหลายปลา
ขั้นตอนที่ 6 ดังรูป หลังจาก
นั้น ทำให้ครบทั้งแถวโดย
เว้นช่วงห่างในแถวประมาณ
36 เส้น

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 147 (6.4) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิด
ช่องผ่าน แล้วเอา
ไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง

ภาพที่ 148 (6.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

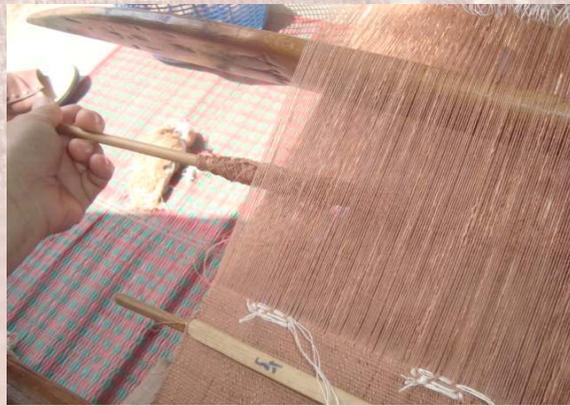
ภาพที่ 149 (6.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

54

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 150 (6.7) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านขวามือ

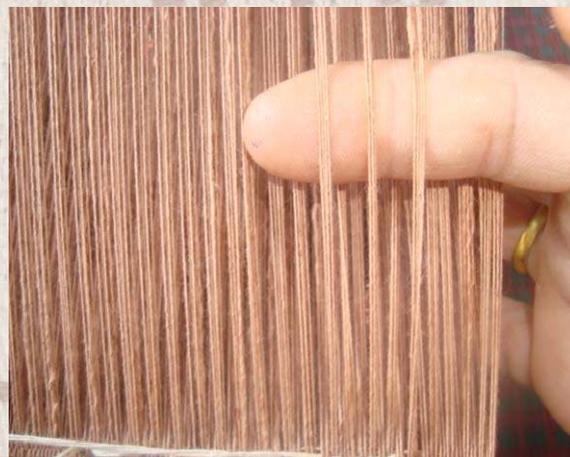

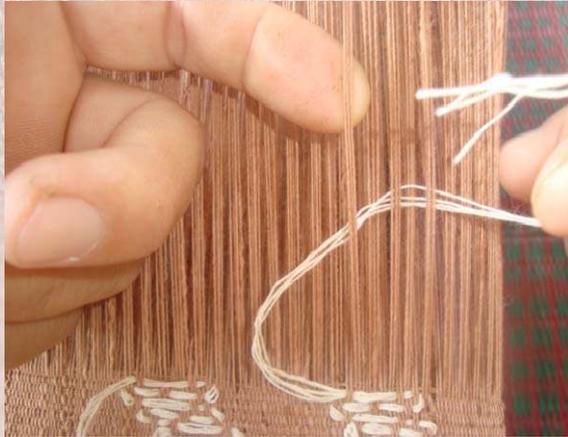
ภาพที่ 151 (6.8) ดึงไม้กระทบเข้าหา
ตัวแรง ๆ

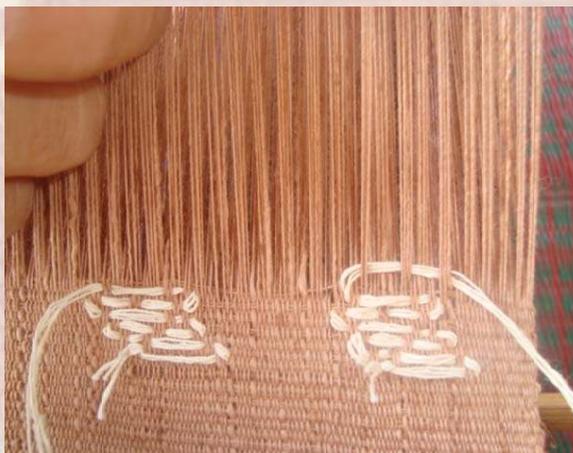
ขั้นตอนที่ 7

ภาพที่ 152 (7.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปในด้ายยืน
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 153 (7.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย
ชั้น 1 เว้น 1 ชั้น 1 เว้น 1
ชั้น 1

ภาพที่ 154 (7.3) จะได้การจกลายปลา
ชั้นตอนที่ 7 ดังรูป หลังจาก
นั้นทำให้ครบทั้งแถว โดย
เว้นช่วงห่างในแถว ประมาณ
36 เส้น

ภาพที่ 155 (7.4) ยกไม้หน่อสะยา(เขาใหญ่)
ชั้นจะเกิดช่องผ่าน แล้วเอา
ไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

56

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรียงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 156 (7.5) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 157 (7.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น

ภาพที่ 158 (7.7) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านขวามือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านซ้ายมือ

ที่มา: เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 159 (7.8) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ขั้นตอนที่ 8

ภาพที่ 160 (7.9) ผู้ทอโน้มตัวไปข้างหน้า
เลื่อนกลุ่ตไ้และไม้หน่อสะยา
ขึ้นลง 2 ครั้งเพื่อให้เกิดช่อง

ภาพที่ 161 (8.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปใน
ด้ายยืน

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

58

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 162 (8.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย
ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 2

ภาพที่ 163 (8.3) จะได้การจกลายปลา
ขั้นตอนที่ 8 ดังรูป หลังจากนั้น
ทำให้ครบทั้งแถวโดยเว้นช่วงห่าง
ในแถว ประมาณ 36 เส้น

ภาพที่ 164 (8.4) ยกไม้หน่อสะยา (เขาใหญ่)
ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน แล้วเอา
ไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

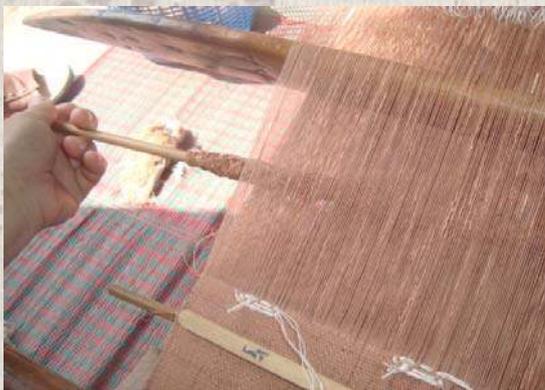

ภาพที่ 165 (8.5) คึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 166 (8.6) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น
2554

ภาพที่ 167 (8.7) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านซ้ายมือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านขวามือ
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

60

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 168 (8.8) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ขั้นตอนที่ 9

ภาพที่ 169 (9.1) ใช้นิ้วล้วงเข้าไปใน
ด้ายยืน

ภาพที่ 170 (9.2) เอาด้ายสอดเข้าไปโดย
ขึ้น 1 เว้น 3 ขึ้น 1

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 171 (9.3) คล้องด้ายกันหลุด

ภาพที่ 172 (9.4) จะได้การจกลายปลา
1 ตัว ดังรูป หลังจากนั้น
ทำให้ครบทั้งแถวโดยเว้น
ช่วงห่างในแถว ประมาณ
36 เส้น

ภาพที่ 173 (9.5) ยกไม้หน่อสะยา
(เขาใหญ่) ขึ้นจะเกิดช่องผ่าน
แล้วเอาไม้กระทบผ้าสอด
ผ่านช่อง

ที่มา : เอื้อมพร หาญสนามยุทธ. 2554

62

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 174 (9.6) ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหา
ตัวแรง ๆ

ภาพที่ 175 (9.7) ยกไม้กระทบผ้าตั้งขึ้น

ภาพที่ 176 (9.8) สอดด้ายพุ่งเริ่มจาก
ด้านขวามือสอดผ่านช่องไป
ทางด้านซ้ายมือ

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 177 (9.9) ดึงไม้กระทบผ้า
เข้าหาตัวแรง ๆ

ภาพที่ 178 (9.10) ผู้ทอโน้มตัวไป
ข้างหน้า เลื่อนกลิ้งและ
ไม้หน่อสะยาขึ้นลง 2 ครั้ง
เพื่อให้เกิดช่องผ่าน

ภาพที่ 179 จะได้ลายจกปลาที่จกสำเร็จ
แล้วที่อยู่ด้านใน ดังรูป
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

64

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

หลังจากจกกาบาทและจกลายปลาเสร็จแล้ว ถ้าต้องการนำผ้าที่ทอมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ก็ทอต่อด้วยลายธรรมดาซึ่งหลังจากทอเสร็จแล้วจะได้ผ้าทอดังรูป

ภาพที่ 180 ผ้าทอกะเหรี่ยงลายธรรมดา
ผ้าทอจกกาบาทและผ้าทอจก
ลายปลา

ภาพที่ 181 นำผ้าที่ทอแล้วมาตัดแบ่ง
ออกเป็น 2 ส่วน
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 182 ส่วนที่ 1 ที่ทอจกด้วย
ลายกากบาทและลายปลา

ภาพที่ 183 ส่วนที่ 2 ที่ทอด้วย
ลายธรรมดา

ภาพที่ 184 นำส่วนที่ 1 ที่ทอจกด้วย
ลายกากบาทและลายปลา
มาทำเป็นตัวกระเป๋า
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

66

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ภาพที่ 185 นำส่วนที่ 2 ที่ทอด้วยลายธรรมดา
มาทำเป็นสายกระเป๋า

ภาพที่ 186 นำส่วนที่ 2 ที่ทอด้วยลายธรรมดา
มาตัดแบ่งออกอีกครั้งหนึ่ง

ภาพที่ 187 จะได้ส่วนที่ 2 อีก 2 ผืน

ภาพที่ 188 นำส่วนที่ 2 อีก 2 ผืนมาพับ
แล้วเย็บเป็นสายกระเป๋า
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 189 นำสายกระเป๋า มาเย็บติดกับ
ตัวกระเป๋า

ภาพที่ 190 โดยเย็บติดให้ครบทั้ง 2 ด้าน

ภาพที่ 191 จะได้กระเป๋าที่สำเร็จแล้วดังรูป
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

68

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

แบบทดสอบหลังเรียน เล่มที่ 5 เรื่อง **กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์
ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว**

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว สาระที่ 4 การอาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง ข้อสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ ให้นักเรียนเลือกกากบาท (X) ทับข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียง
ข้อเดียว ข้อละ 1 คะแนน รวม 10 คะแนน เวลาสอบ 10 นาที

ข้อมูลนี้ใช้ตอบคำถามข้อที่ 1

1. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 3
2. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 2
3. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 1
4. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1
5. ยกไม้กระทบ (นางแม่)
6. สอดด้ายพุ่งเริ่มจากด้านขวามือสอดผ่านช่องไปทางด้านซ้ายมือ แล้วดึงไม้กระทบเข้าหาตัว
แรง ๆ
7. ยกไม้หน่อสะยา เอาไม้กระทบผ้าสอดผ่านช่อง ดึงไม้กระทบผ้าเข้าหาตัวแรง ๆ

1. ข้อใดเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทอจกผ้ากะเหรี่ยงลายกากบาท

- ก. 4,6,7,5
- ข. 3,6,7,5
- ค. 1,7,5,6
- ง. 2,7,6,5

2. ขั้นตอนที่ 1 ของการทอจกผ้ากะเหรี่ยงลายปลา มีวิธีการสอดด้ายที่จกอย่างไร

- ก. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1 เว้น 3 ขึ้น 1
- ข. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 2
- ค. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1 เว้น 2 ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1
- ง. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1

3. การใช้ด้ายสอด ขึ้น 1 เว้น 1 ขึ้น 1 เว้น 2 อยู่ในขั้นตอนใดของการทอผ้ากะเหรี่ยงลายปลา
- ก. ขึ้นตอนที่ 1 และตอนที่ 9
  - ข. ขึ้นตอนที่ 2 และตอนที่ 8
  - ค. ขึ้นตอนที่ 3 และตอนที่ 7
  - ง. ขึ้นตอนที่ 4 และตอนที่ 6
4. ขึ้นตอนที่ 1 ของการทอผ้ากะเหรี่ยงลายกากบาท มีวิธีการสอดด้ายที่จกอย่างไร
- ก. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 1
  - ข. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 3
  - ค. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 1
  - ง. ใช้ด้ายสอด ขึ้น 2 เว้น 2

จากรูปที่กำหนดให้ ใช้ตอบคำถามข้อที่ 5-9

รูปที่ 1

รูปที่ 2

รูปที่ 3

รูปที่ 4

70

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

รูปที่ 5

รูปที่ 6

5. ข้อใดเป็นการดึงไม้กระทบเข้าหาตัว

ก. รูปที่ 1

ข. รูปที่ 2

ค. รูปที่ 3

ง. รูปที่ 4

6. ข้อใดเป็นลักษณะการสอดด้ายพุ่ง

ก. รูปที่ 1

ข. รูปที่ 2

ค. รูปที่ 3

ง. รูปที่ 4

7. ข้อใดเป็นลักษณะการยกไม้กระทบ (นางแม่)

ก. รูปที่ 3

ข. รูปที่ 4

ค. รูปที่ 5

ง. รูปที่ 6

8. ข้อใดเป็นลักษณะการยกไม้หน้าสะยา

- ก. รูปที่ 3
- ข. รูปที่ 4
- ค. รูปที่ 5
- ง. รูปที่ 6

9. ข้อใดเป็นลักษณะสอดไม้กระทบ

- ก. รูปที่ 2
- ข. รูปที่ 3
- ค. รูปที่ 4
- ง. รูปที่ 5

10. ขั้นตอนใดของการทอจากผ้ากะเหรี่ยงลายปลา ที่จะเห็นลายปลาครึ่งตัว

- ก. ขั้นตอนที่ 7
- ข. ขั้นตอนที่ 6
- ค. ขั้นตอนที่ 5
- ง. ขั้นตอนที่ 4

บรรณานุกรม

- นิติพร ลาดปลาชะ. (2550). อาชีพทอผ้า ภูมิศึกษา กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยงสะกอของหมู่บ้านพะมอลอ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฤชอร แซ่โกย. (2544). อาชีพการทอผ้าที่เอนของชนเผ่ากะเหรี่ยง บ้านพระบาทห้วยต้ม อำเภอเถลี จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สาวิตรี สุวรรณสถิต (2546). “ศิลปะการทอผ้าไทย,” ใน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่ม 21 หน้า 104. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สุนทร เกตุอินทร์. (2545). โครงสร้างลวดลายผ้าทอกะเหรี่ยง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัจฉรา สโรบล. (2549). ภูมิปัญญาสิ่งทอคอยเต่ากับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวล้านนาใต้. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ผู้ให้ข้อมูล

1. นางจันทร์ ปู่เดือน อายุ 54 ปี บ้านเลขที่ 176 หมู่ที่ 3 ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัด เชียงใหม่
2. นางพัชรินทร์ โปธิ อายุ 37 ปี บ้านเลขที่ 97/2 หมู่ที่ 3 ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัด เชียงใหม่

วิทยากรในการฝึกการทอผ้ากะเหรี่ยงลายธรรมดา การทอจกผ้ากะเหรี่ยงลายกากบาท
และการทอจกผ้ากะเหรี่ยงลายปลา

1. นางจันทร์ ปู่เดือน อายุ 54 ปี บ้านเลขที่ 176 หมู่ที่ 3 ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัด เชียงใหม่
2. นางพัชรินทร์ โปธิ อายุ 37 ปี บ้านเลขที่ 97/2 หมู่ที่ 3 ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัด เชียงใหม่

74

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว

ประวัติผู้เรียบเรียง

ชื่อ-สกุล

ว่าที่ร้อยตรีหญิงเอี่ยมพร หาญสนามยุทธ

วุฒิการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม

มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิริมังคลานุสรณ์

อนุปริญญา (อศศ.) วิชาเอกบริหารธุรกิจ วิทยาลัยครูเชียงราย

ปริญญาตรี (คบ.) วิชาเอกธุรกิจศึกษา วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์

ปริญญาตรี (ศษ.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ปริญญาโท (ศษ.ม.) วิชาเอกอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประวัติการรับราชการ

11 กรกฎาคม 2537	ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย
9 พฤศจิกายน 2538	ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน
1 สิงหาคม 2545	ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 5 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
1 เมษายน 2547	ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
1 ตุลาคม 2547	ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
1 ตุลาคม 2549	ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการ อันดับ คศ.2 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

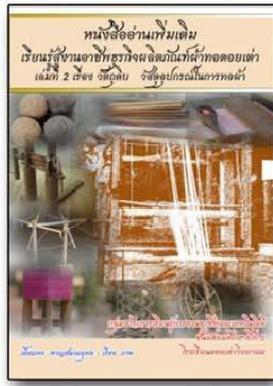
ประสบการณ์ทำงาน

- 2551-2553 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
- 2549-ปัจจุบัน รับผิดชอบงานห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

เกียรติประวัติ

- 30 กันยายน 2545 ครูแกนนำ ปฏิรูปการเรียนรู้ จากกรมสามัญศึกษา
- 29 ธันวาคม 2548 ครูต้นแบบโรงเรียนในฝัน โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการโครงการระดับชาติ
- 16 มกราคม 2549 ครูผู้จัดกิจกรรมดีเด่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เนื่องในวันครู ประจำปีการศึกษา 2548 จากโรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม
- 16 มกราคม 2550 ครูดีเด่นด้านพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง จากโรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม
- 16 มกราคม 2552 ครูผู้จัดการสอนอย่างมีประสิทธิภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากโรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม
- 16 มกราคม 2553 ครูดีเด่นด้านไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ เนื่องในวันครู ประจำปีการศึกษา 2552 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5
- 13 กันยายน 2553 ครูดีเด่นด้านวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากโรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม
- 26 ตุลาคม 2553 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ดีเยี่ยม ประจำปีการศึกษา 2554 จากโรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม
- 8 กรกฎาคม 2554 ครูผู้สอนดีเด่น ประจำปี 2554 จากสำนักงานคุรุสภาเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้ฐานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า มีทั้งหมด 8 เล่ม เป็นหนังสือที่ใช้อ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่อง อาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า ซึ่งจะทำให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ประวัติของอำเภอคอยเต่า ความเป็นมาของผ้าทอในอำเภอคอยเต่า วัสดุ อุปกรณ์ ในการทอผ้า เอกลักษณะและลวดลายผ้าทอคอยเต่า ผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า กระบวนการเรียนรู้ฐานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงบ้านหลายแก้ว กระบวนการเรียนรู้ฐานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแปลง 8 ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าทอคอยเต่า และการจัดการธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า จึงเหมาะสำหรับบุคคลทั่วไป ที่มีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า และนอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ เห็นคุณค่าของงานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดการทอผ้าของอำเภอคอยเต่าไว้เป็นมรดกของชาติต่อไป

